

o.o.i.Sygn. akt I Ns 470/15

1.P O S T A N O W I E N I E

Dnia 29 października 2015 roku

Sąd Rejonowy w Słupsku, I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Katarzyna Niemczyk

Protokolant: Protokolant sądowy A. K.

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2015 roku w Słupsku

na posiedzeniu jawnym

sprawy z wniosku A. B.

przy udziale K. S. (1) i (...) Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego

1. zatwierdza uchylenie się przez A. B. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po mamie B. S. (1), zmarłej w dniu 21.01.2012 roku w S.;
2. nakazuje ściągnąć od wnioskodawczyni A. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Słupsku kwotę 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych) tytułem opłaty za złożenie oświadczenia spadkowego.

Sygn. akt I Ns 470/15

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. B. w dniu 23.04.2015 roku wniosła o zatwierdzenie przez sąd uchylenia się przez nią od skutków niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce B. S. (1), zmarłej w dniu 21.01.2012 roku w S., ostatnio stale zamieszkałej w S..

Uzasadniając swój wniosek, A. B. wskazała, że zmarła nie pozostawiła testamentu, nie toczyło się po niej postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku, nie zostały zarejestrowane akty poświadczenia dziedziczenia. Wnioskodawczyni nie składała oświadczenia spadkowego.

Pod koniec marca 2015 roku doręczono wnioskodawczyni pismo z banku z wezwaniem spadkobierców B. S. (1) do zapłaty, którym to pismem została zawiadomiona o zobowiązaniach spadkodawczyni. Wcześniej nie miała żadnej wiedzy na temat długów pozostawionych przez spadkodawczynię.

Postanowieniem z dnia 14.07.2015 roku Sąd Rejonowy w Słupsku wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania K. S. (1) i (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną z siedzibą w W..

Uczestnik postępowania (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na wniosek wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od A. B. na jego rzecz kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazał, iż oświadczenie woli wnioskodawczyni z uwagi na niespełnienie przesłanek jest nieskuteczne. Uczestnik zarzucił nadto niedołożenie przez wnioskodawczynię staranności w podejmowaniu czynności dotyczących spraw spadkowych.

Uczestnik postępowania K. S. (1) nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. S. (1) zmarła w dniu 21.01.2012 r. w S..

(dowód: odpis skrócony aktu zgonu B. S. (1) k. 4)

Spadkodawczyni w dacie śmierci była rozwiedziona. Miała dwoje dzieci: A. S. i K. S. (1). B. S. (2) nie sporządziła testamentu. Nie sporządzono aktu poświadczenia dziedziczenia po spadkodawczyni.

A. B. dowiedziała się o śmierci mamy B. S. (1) w dniu jej śmierci.

A. B. nie złożyła oświadczenia spadkowego w ciągu sześciu miesięcy od dnia dowiedzenia się o śmierci mamy.

(bezsporne, ponadto dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa A. B. k. 14)

B. S. (1) w 2010 roku wyprowadziła się z domu przy ulicy chrobrego w S., w którym zamieszkiwała u swoich rodziców wspólnie ze swoimi dziećmi. B. S. (1) przeprowadziła się wraz z synem K. S. (1) do lokalu komunalnego numer (...) A położonego w budynku numer (...) przy ulicy (...) w S..

Spadkodawczyni w lokalu komunalnym mieszkała do chwili śmierci wraz ze swoim synem.

A. B. nie przeprowadziła się wraz z mamą, pozostała w domu dziadków.

A. B. widywała się z mamą sporadycznie, a ich relacje nie należały do zażyłych. Spadkodawczyni przyjeżdżała do domu, w którym mieszkała jej córka i rodzice raz na dwa, trzy miesiące.

B. S. (1) utrzymywała się z renty, korzystała też z pomocy opieki społecznej. Poza tym czasami szła ubrania, z czego uzyskiwała dodatkowe dochody.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni A. B. k. 49 - 50, zeznania świadka I. W. k. 50 - 51, kopia poświadczenia zameldowania k. 3, k. 15,)

Pismem z dnia 13.03.2015 roku A. B. została zawiadomiona przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w W. o tym, że B. S. (1) łączył z bankiem stosunek prawny, którego stroną stali się spadkobiercy.

(bezsporne, ponadto dowód: kopia pisma z dnia 13.03.2015 roku k. 5)

Do czasu otrzymania pisma z banku (...) nie wiedziały, że B. S. (1) pozostawiła w spadku długi.

Po otrzymaniu pisma z dnia 13.03.2015 roku A. B. wraz z babcią I. W. pojechały do oddziału banku w S. przy ulicy (...). W oddziale banku dowiedziały się, że B. S. (1) była zadłużona.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni A. B. k. 49 - 50, zeznania świadka I. W. k. 50 - 51)

Porządkowaniem rzeczy po śmierci B. S. (1) zajmował się jej syn i mama I. W.. Podczas przeglądania rzeczy, około miesiąca po śmierci spadkodawczyni, I. W. nie znalazła żadnych dokumentów, z których wynikałoby, że jej córka jest zadłużona w banku.

Za życia B. S. (1) nie rozmawiała z córką ani swoją mamą na temat swojej sytuacji materialnej.

K. S. (2), pomimo prośb siostry i babci, nie informował ich o tym, czy B. S. (1) miała długi.

(dowód: przesłuchanie wnioskodawczyni A. B. k. 49 - 50, zeznania świadka I. W. k. 50 - 51)

Na rozprawie w dniu 29.10.2015 roku A. B. złożyła oświadczenie, że odrzuca spadek przypadający jej z mocy ustawy po swojej mamie B. S. (1) zmarłej dnia 21.01.2012 roku.

(dowód: oświadczenie wnioskodawczynie A. B. k. 53)

Sąd zważył co następuje:

Wniosek zasługuje na uwzględnienie.

Na mocy przepisu art. 1015 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania.

Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza.

Jak stanowi przepis art. 1019 § 1, 2 i 3 Kodeksu cywilnego jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami:

1) uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem;

2) spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu.

Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd.

Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. 1019 § 2 w zw. z art. 84 § 1 zdanie pierwsze i § 2 k.c.). Błędem takim nie jest niezajomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustalaniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (tak postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2005 r., IV CK 799/04).

Bezsporne w sprawie było to, że wnioskodawczynie A. B. w terminie sześciu miesięcy od dnia dowiedzenia się o tytule powołania do spadku (w tej sprawie liczonym od dnia śmierci mamy B. S. (1)) nie złożyła oświadczenia spadkowego.

Sporne było to, czy wnioskodawczynie była w błędzie i czy był to błąd istotny, który uzasadniałby zatwierdzenie przez sąd uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego o odrzuceniu spadku.

Bezsporne w sprawie było to, że bank, który był uczestnikiem tego postępowania pismem z dnia 13.03.2015 roku zawiadomił wnioskodawczynię o tym, że jej mamę łączył stosunek prawny z tym bankiem.

Do czasu otrzymania tego pisma wnioskodawczynie wraz ze swoją babcią I. W. podjęły działania zmierzające do ustalenia spadku po zmarłej. I. W. przeglądała wraz z K. S. (1) rzeczy zmarłej. Ponieważ wśród dokumentów nie było takich, które wskazywałyby na zadłużenie, brak było podstaw aby składać oświadczenie spadkowe o odrzuceniu spadku.

Do A. B. nie docierały żadne informacje o tym, że jej mama pozostawiła w spadku dług. Wiadomości takich nie uzyskała podczas kontaktów z mamą, ani z bliskimi.

Brak jakichkolwiek wiadomości o zadłużeniu spadkodawczyni w dacie jej śmierci i w ciągu najbliższych sześciu miesięcy uzasadniał niezłożenie przez wnioskodawczynię oświadczenia spadkowego.

Wbrew twierdzeniom pełnomocnika banku, bezpodstawne jest wymaganie aby osoba powołana do spadku zapobiegawczo składała oświadczenie spadkowe o odrzuceniu spadku po spadkodawcy. Nie można również wymagać od spadkobiercy aby w sytuacji, gdy nie docierają do niego niepokojące sygnały mogące świadczyć o zaciąganiu zobowiązań finansowych, z których spadkodawca nie był w stanie się wywiązać, ustalał zadłużenie w hipotetycznych instytucjach. Wątpliwe jest przy tym to, czy takie informacje zostałyby mu udzielone, tym bardziej przed upływem okresu na składanie oświadczeń spadkowych. Jak zeznała I. W., jej wnuczka musiała coś podpisać, aby uzyskać informację o zadłużeniu mamy, gdy pojawiły się w banku w 2015 roku.

Ponadto wywiązanie się z takiego obowiązku jest niemożliwe, albowiem istnieje nieograniczona ilość instytucji, banków, osób prywatnych, których spadkodawca mógłby być potencjalnym dłużnikiem.

Brak wiedzy uzyskanej za życia spadkodawcy, czy też po jego śmierci, świadczącej o tym, że spadkodawca pozostawił zadłużenie, pozwala przyjąć, że wnioskodawczyni A. B. była w błędzie co do stanu spadku. Był to błąd istotny, uzasadniający przekonanie, że gdyby posiadała wiedzę o tym zadłużeniu w czasie, gdy nie upłynął termin na składanie oświadczeń spadkowych, złożyłaby oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Wobec powyższego sąd na podstawie przepisu art. 1019 § 1, 2 i 3 k.c. w zw. z art. 84 § 1 i 2 k.c. zatwierdził uchylene się przez A. B. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po mamie B. S. (1), o czym orzekł jak w punkcie pierwszym sentencji postanowienia.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika banku o ponowne wezwanie uczestnika K. S. (1), albowiem uczestnik ten był wzywany do osobistego stawiennictwa i nie stawił się na wyznaczony termin.

Na mocy przepisu art. 49 ust. 1 pkt. 4 z dnia 28.07.2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2014.1025 t.j.) opłatę stałą w kwocie 50 złotych pobiera się od wniosku o odebranie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku.

Wnioskodawczyni złożyła oświadczenie spadkowe na rozprawie. Z tego tytułu zobowiązana jest do zapłaty kwoty 50,00 zł.

Wobec powyższego sąd na podstawie przepisu art. 49 ust. 1 pkt. 4 z dnia 28.07.2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazał ściągnąć od wnioskodawczyni A. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Słupsku kwotę 50,00 zł tytułem opłaty za złożenie oświadczenia spadkowego, o czym orzekł jak w punkcie drugim sentencji postanowienia.